میکرو فیلم تهیه شد
محمد علی رضائی
۱۳۸۲/۱۲/۲۳
۱۳۲۳/۵/۲
آستان قدس

کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

نام کتاب: الصراح من الصحاح (صراح اللغة)

مؤلف / مترجم: ابوالفضل محمد بن عمر (جمالی) قرشی ۶۸۱

شارح .... مترجم ....

تاریخ تحریر: قرن ۱۰ — نوع خط: نسخ ترکستانی — تعداد سطر: ۲۳ سطر

جزء کتب: لغت — زبان: فارسی — عدد اوراق: ۳۰۳

طول: ۲۱ — عرض: ۱۴/۵ — شماره عمومی: ۲۰۲۴۶

وقفی / خریداری: مقام معظم رهبری ایت الله خامنه‌ای — تاریخ وقف / خریداری: خرداد ۱۳۷۴

ملاحظات: الصراح
برگ آخر نونویس می‌باشد
نسخه خوب و نفیسی است از اول کامل است

۱۲×۱۹/۵

بسمه تعالی صراح اللغة لابی الفضل محمد بن عمر بن
خالد القرشی المشتهر بجمالی وهو ترجمة الصحاح
بالفارسیة فرغ من تالیفه فی ۱۲ صفر سنة
۶۸۱ بمکان شغر

جاء رجل الی بیت الله الحرام بالحجر بازاء المیزاب ومعه
زوجته وابنته فقال

دغدغها فتندی طاب الکری بزندی
مستر بخرقة عن العری محتجب عن اکل اموال الوری
فها انا وابنتی وزوجتی کما تری یا من یری ولا یری

بسم الله الرحمن الرحیم
لقد انتقل الی هذا الکتاب فی محروسة خوانسار فی عوادی
الزمان لدی فی شوال المکرم ۱۳۶۸ الاحقر
مصطفی الحسینی الصفائی الخوانساری

بایددانست که اینجه در کتاب صراح عربی است
وکاری با فارسی صحاح ندارد

بسم الله الرحمن الرحيم

قال المفتقر الى مولاه الغني به عمن سواه الواثق بالمتعالي عن الولد والوالد ابو الفضل احمد بن عمر بن خالد المدعو بجمال القرشي جمّل الله احواله وحصّل آماله احمد الله وهو المحمود بكل اللغات وجليها واشكره وهو المشكور على كثرة الهبات وقلتها واصلي على مصلي مضمار الرسالة بعثة وزمانا ومجلي ميدان الدلالة رتبة ومكانا محمد الذي تحدت به محمد على الالسن العربية وتذللت له كل صعبة ابية وعلى آله ذوي المناطق الفصاح وصحبه اولي المواثق الصحاح صلوة متصلة الصباح بالرواح واسلم تسليما وبعد فان صحاح اللغة دواء لعلة اسقام الجهل وشفاء الغلة لذوي الفضل بل صحيحة من لغات العرب لكل سقيم ومنهج لطالبي الادب مستقيم ولعمر الله لقد جلى به الجوهري بجوهره وابان فيه فضله واظهره فلله دره ثم لله دره ما احسن ترتيبه واتقن تهذيبه شكر الله سعيه فيه وكافاه الخير اضعاف ما يكافيه ولقد كنت برهة من الزمان في تطلابه بالشراء ان تيسر او باستكتابه حتى ظفرت بنسخة مصححة لخزانة كتب المدرسة الصاحبية البرهانية المسعودية بكاشغر دامت معمورة مبانيها بسعادة بقاء بانيها في اربع مجلدات ضخام صحاح كاسمها غير مقام لحملي استثقالها على الايجاز وطالبني من وعدته الايجاز بالانجاز

شعر

فطالما قام رجائي وقعد ۔ حتى راى انجاز دهري ما وعد ،

تاتي لي (حصل) بعد ما استخرت الله تعالى هذه الطرز الاتي واتاني على نجز حاجتي وعدة المأتي فتحريت الايجاز فيه لا الانتخاب وتجنبت الاطالة والاطناب معرضا عن الاستشهادات بالاشعار دون الامثال والايات والاثار فما اوردت منها الا ابياتا قلايل حيث اضطررت

الفقير

بسم الله سبحانه

توضیح فی رموزات الکتاب
علی نهج الصواب

مخفی نماناد که الحق مصنف در این کتاب کمال تصنع نموده و بهر حال داد لغت نویسی داده در ادای الفاظ غریبه و بیان حقایق معانی فارسیه انکمال تسلط بکار برده با وجود ملاحظه اختصار و صغر حجم کتاب چیزی از صحاح فرو گذار نکرده جز حذف اشعار و بیانات معانی مکرره و بجهة اختصار بطریق رمز اشاره بجمیع ابواب ثلاثی نموده و مصادر و ضبط کلمات را از حرکات و سکنات و غیره نیز متعرض شده بنهجی که در اول کتاب نیز اشاره بان نموده و بجهة توضیح و تسهیل رموزات و اشاراتی که وضع کرده اولی و انسب آن شد که در اینجا نیز بزبان پارسی بنهجی روشن تر مرقوم شود که نفع آن اتم و فایده آن اعم باشد اولا باید دانست که طریق پیدا کردن لغت از اینکتاب بعینه مثل صحاح که بحرف اول و آخر ملحوظ است و صورت رموزاتی که وضع کرده است هشت رقم بیشتر نیست و آن اینست
عع ف آ ض ۲ ک ج م عع اشاره است بدو عین یعنی عین الفعل ماضی و عین الفعل مضارع که از حرکات ثلثه چه حرکت دارند و رمز بعد از او بلا فاصله اشاره بحرکت است مثل آنکه ف علامت فتح است و ض علامت ضم و ک علامت کسر و رقم هندسی که بلا فاصله بعد از این حروف نوشته شده است دو رقم بیشتر نیست یکی الف که اشاره بعین اول است که ماضی است و دیگری ۲ که اشاره بعین دوم است که مضارع است مثلا عع ف آ ض ۲ اشاره است بباب نصر ینصر که عین اول مفتوح و ثانی مضموم و عع ف آ ک ۲ اشاره بباب ضرب یضرب و عع ک آ ف ۲ باب علم است لکن ضم هر دو عین و کسر هر دو یا فتح هر دو و سایر حرکات و سکنات را بعبارت صریح ذکر نموده و ج را علامت جمع قرار داده و م را علامت معروف والسلام علی خیر ختام و صلی الله علی محمد خیر الانام و آله البررة الکرام

و کان ذلک فی ۳ شهر محرم الحرام ۱۳۷۲
و حرره الاحقر مصطفی الحسینی
الصفائی الخوانساری
عفی عنه و عن
والدیه

بازبین شد
۱۳۷۱ ش